herpy

GEKKOER

McIlwraith leaf-tailed gecko

Orraya occultus

Orraya occultus er en nataktiv bladhalegekko, der kun kendes fra et lille område i McIlwraith-bjergene på Cape York-halvøen i det nordøstlige Australien. Den har en usædvanlig lang, tynd hals og en tornet hale og er eneste art i sin slægt. Arten holdes næppe i terrarier, og der findes kun lidt viden om pasningen.

Familie: Carphodactylidae Tidligere navn: *Saltuarius occultus* Udgivet 16. november 2026

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**10-11 cm** snude-kloak-længde
Levetid	**10-15 år**
Aktiv	**Nat**
Levevis	**Klippeboende**
Biotop	**Regnskov og klippeterræn**
Sværhedsgrad	**Ekspert**

PASNING

Min. terrarie	**60 × 40 × 80 cm** L × B × H til 2 voksne dyr
Temperatur, dag	**22-26 °C**
Temperatur, nat	**17-21 °C**
Luftfugtighed	**60-100 %**
UVB	**Ikke nødvendig**
Kost	**Insekter**
Holdes	**Enkeltvis eller parvis**

AVL

Formering	**Æglæggende**
Kuldstørrelse	**2 æg**
Inkubation	**90-110 dage** ved 21-26 °C

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Appendiks III**
EU-bilag	**Bilag C**
IUCN	**Sårbar (VU)**

Slægten Orraya står siden 22. juni 2022 på CITES liste III (opført af Australien) og i bilag C i EU's forordning 338/97. Køb og salg inden for EU kræver ingen CITES-papirer, men ved indførsel fra lande uden for EU skal dyret have CITES-eksporttilladelse eller oprindelsescertifikat fra afsenderlandet, og indførslen skal anmeldes ved grænsen. Australien tillader ikke eksport af sine vilde dyr. Ellers gælder dyrevelfærdslovens almindelige krav.

Om arten

Orraya occultus er en mellemstor, fladtrykt gekko med en usædvanlig lang og tynd hals, der skyldes forlængede halshvirvler. Det er det tydeligste kendetegn og adskiller arten fra alle nære slægtninge. Kroppen er moderat besat med spidse knopper, og den regenererede hale er kantet af store, tornede skæl. Hannerne har et tydeligt, hævet felt af præanale porer, som hunnerne mangler.

Kroppen bliver op til 11 cm fra snude til kloak. Arten blev beskrevet i 1993 som *Saltuarius occultus* og flyttet i 2000 til sin egen slægt, *Orraya*, hvor den er eneste art. Slægten er en gammel, selvstændig gren ved siden af de øvrige australske bladhalegekkoer. Artsnavnet er latin for "skjult" og hentyder til, at den er svær at finde. Slægtsnavnet kommer fra morrobalama, sproget hos de oprindelige beboere i området, og betyder "ældre bror".

Vægten er ikke dokumenteret. Levealderen på 10-15 år er lånt fra *Saltuarius cornutus* og er et skøn.

Udbredelse og levested

Orraya occultus er endemisk for McIlwraith-bjergene på Cape York-halvøen i det nordøstlige Queensland. Typelokaliteten ligger ved Peach Creek omkring 19 km øst-nordøst for Mount Croll. Arten er kun påvist i et meget lille område i de højere dele af bjergkæden og hører til Australiens mest truede krybdyr.

Et enkelt fund nær Sydney, som kortet viser, er næppe korrekt.

> **Oprindelig udbredelse:** Australien.

LEVESTED

Orraya occultus lever i skov i 500-825 meters højde. Bjergkæden er overvejende dækket af regnskov, og klimaet er tropisk med en tydelig regntid og tørtid; højden gør luften køligere end i lavlandet. Arten er nataktiv og lever på klipper og sten, hvor huden fungerer som camouflage.

Den præcise temperatur- og fugtrytme på levestedet er ikke dokumenteret. Hunnen lægger to æg; redested og æglægningstid er ikke beskrevet.

Pasning

TERRARIET

Der findes kun lidt viden om pasningen af *Orraya occultus*, og arten holdes næppe. Pasningen bygger på klimaet i levestedet og på de nære slægtninge *Saltuarius cornutus* og *Saltuarius salebrosus*, som er bedre kendte i terrarier. Tallene er lånt fra dem.

Et par skal have mindst 60 × 40 × 80 cm (længde × bredde × højde). Vælg gerne større, fordi dyret er stort og klatrer. Indret med lodrette flader af kork, stiv bark eller kunstige klippevægge, gerne med sprækker, så dyret kan komme rundt i hele terrariet og sidde skjult om dagen. Som bund passer et tyndt lag fugtigt kokosmuld eller blade. Terrariet skal have god ventilation, så luften ikke bliver stillestående.

TEMPERATUR

Levestedet ligger i 500-825 meters højde i tropisk klima, så luften er mild og varierer ikke meget. Brug 22-26 °C om dagen og 17-21 °C om natten. Tallene er et skøn ud fra højden og slægtningenes krav.

Varme er den største fare for bladhalegekkoer. Hold terrariet væk fra direkte sol, og undgå temperaturer over 28 °C. En varmekilde er kun nødvendig, hvis rummet er koldt. Mål temperaturen i både top og bund med et digitalt termometer.

LUFTFUGTIGHED OG VAND

Luftfugtigheden skal svinge. Sprøjt terrariet grundigt om aftenen, så fugtigheden stiger mod 100 %, og lad den falde til omkring 60 % mellem sprøjtningerne, så bark og bund kan tørre op. Dyret drikker vanddråber fra flader og indretning.

Bunden må ikke være konstant våd, for det giver mug og hudproblemer. For tør luft giver problemer med hudskiftet, som alle bladhalegekkoer er udsatte for.

Læs mere: Luftfugtighed, sprøjtning og ventilation

LYS OG UVB

Orraya occultus er nataktiv og lever skjult om dagen. UVB er ikke dokumenteret som nødvendigt, og slægtningene holdes uden. Brug et svagt lys med en fast døgnrytme på 12 timer, ingen stærke spotlamper og intet farvet natlys. Natten skal være mørk, og terrariet skal have skyggefulde partier.

Læs mere: Lys og UVB

FODER

Orraya occultus æder leddyr. Fårekyllinger, kakerlakker og andre foderinsekter passer, når de højst er så lange som afstanden mellem dyrets øjne. Voksne dyr får to-tre insekter ved hver fodring, to-tre gange om ugen, og unge dyr fodres oftere.

Pudr foderet jævnligt med kalk og et multivitaminpræparat. Halen lagrer fedt og viser dyrets foderstand. Fjern rester næste morgen.

Læs mere: Foderdyr: hold og avl Læs mere: Kalk, vitaminer og tilskud

ADFÆRD OG HÅNDTERING

Orraya occultus er nataktiv og sidder stille på klipper og sten om dagen. Den er sky og ikke egnet til håndtering. Som andre bladhalegekkoer kan den miste halen, som vokser ud igen i en kortere og anderledes form. Tag aldrig fat i halen.

Hold et enkelt dyr eller et par, der er vænnet til hinanden. Adfærden over for artsfæller er ikke dokumenteret, så skil dyrene, hvis et af dem bliver presset, eller de skader hinanden.

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Hannerne har en tydelig hemipenisbule ved halens rod og et hævet felt af præanale porer, som hunnerne mangler. Alder og størrelse ved kønsmodenhed er ikke dokumenteret. Hos *Saltuarius salebrosus* går der 3-4 år, og det er et rimeligt skøn også for *O. occultus*.

PARRING

Parring og avl er ikke beskrevet for *Orraya occultus*. Hos slægtningene sætter en kølig hvileperiode gang i avlen, men en sådan periode er ikke dokumenteret for en tropisk art fra Cape York. En let nedkøling og færre sprøjtninger i den tørre årstid er et forsigtigt udgangspunkt. Tag dyrene ud af perioden, hvis de taber sig.

ÆGLÆGNING OG KULD

Hunnen lægger to æg ad gangen. Antal kuld pr. år er ikke dokumenteret. Giv hunnen en æglægningsbund af fugtig tørv eller kokosfibre, 8-10 cm dyb, som klumper, men ikke er våd.

INKUBATION

Inkubationstid og -temperatur er ikke dokumenteret for *Orraya occultus*. Tallene i boksen (90-110 dage ved 21-26 °C) er lånt fra *Saltuarius cornutus*. Hos slægtningene er høj temperatur skadelig, så hold dig i den lave ende. Temperaturens betydning for kønnet er ukendt.

OPDRÆT AF UNGER

Opdræt af *Orraya occultus* er ikke beskrevet. Hos slægtningene holdes ungerne i et lille terrarie indrettet som de voksnes, med køkkenrulle som bund og korkbark som skjul. Sprøjt hver anden dag, og tilbyd de mindste foderinsekter, pudret med kalk. Hold hver unge for sig.

Sundhed og typiske fejl

Der findes ingen sygdomsoversigter for *Orraya occultus*, så listen bygger på beslægtede bladhalegekkoer:

- Overophedning. Længere tids varme over 28 °C kan være dødelig. Hold terrariet køligt og i skygge.
- For tør luft, som giver problemer med hudskiftet, hvor hudrester sidder fast på tæer og halespids.
- Konstant våd bund og stillestående luft, som giver mug og hudproblemer.
- Kalkmangel, hvis foderet ikke pudres med kalk og vitaminer.
- Vægttab. Halen lagrer fedt og er et godt tegn på dyrets form.

Søg en dyrlæge med erfaring i krybdyr, hvis dyret taber sig, ikke spiser i flere uger eller virker slapt.

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.